

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні вченої ради
філологічного факультету
протокол № 6 від 22.01.2020 р.

ПРОГРАМА

додаткового фахового випробування вступників,
які здобули ступінь вищої освіти за іншою спеціальністю
для здобуття ступеня освіти «Магістр»
за спеціальністю 035.01 «Українська мова та література»
Освітня програма «Українська мова та література»,
у 2020 році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Завданням додаткового фахового випробування вступників для здобуття ступеня освіти «Магістр» є діагностування знань студентів, отриманих на попередньому рівні освіти, з лінгвістичних та літературознавчих дисциплін та умінь застосовувати набуті уміння і навички при розкритті певного теоретичного, теоретико-прикладного чи суто прикладного питання або в практичному аналізі того чи іншого лінгвістичного або літературознавчого явища.

Додаткове фахове випробування охоплює всі розділи курсу сучасної української літературної мови та її історії і курсу теорії літератури та історії української літератури.

Матеріал програми розподілено за розділами лінгвістики (фонетика, лексикологія, словотвір, морфеміка, морфологія, синтаксис, стилістика і культура мовлення, діалектологія, методика викладання української мови, історична граматики) і літературознавчими розділами (історико-літературний процес XI – XVIII століття (давня література), історико-літературний процес першої і другої половини XIX століття (нова українська література), історико-літературний процес межі XIX і XX століть, XX століття (новітня українська література)).

Методика проведення додаткового фахового випробування передбачає оцінювання рівня умінь вступників розкривати ті чи інші теоретичні постулати, простежувати аналізоване мовне чи літературне явище в його системно-структурному вимірі. Саме ці завдання зумовили структуру і зміст пропонованої програми питань, використання якої сприятиме систематизації набутих теоретичних, теоретико-прикладних знань та відтворенню відповідних умінь і навичок.

ПРОГРАМА

додаткового фахового випробування вступників,
які здобули ступінь вищої освіти за іншою спеціальністю
для здобуття ступеня освіти «Магістр»
за спеціальністю 035.01 «Українська мова та література»
Освітня програма «Українська мова та література»,
у 2020 році

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ФОНЕТИКА

Звуки мовлення і звуки мови. Поняття фонем. Основні функції фонем. Варіанти фонем.

Голосні фонем, їх склад. Питання про кількість голосних фонем української мови в дослідженнях українських вчених. Диференційні ознаки голосних фонем. Система голосних фонем.

Приголосні фонем, їх склад. Питання про кількість приголосних фонем в українській мові. Диференційні ознаки приголосних фонем. Система приголосних фонем.

Видозміни приголосних фонем: асиміляція, спрощення, дисиміляція. Чергування голосних фонем: <о>, <е> з фонемним нулем; <о>, <е> з <і>; <е> з <о> після шиплячих та <й>. Чергування приголосних фонем: <г>, <к>, <х> - <ж>, <ч>, <ш>; <г>, <к>, <х> - <з'>, <ц'>, <с'>; зубних з ясенними; однієї фонем зі сполученням двох.

Склад як одиниця фонетики. Основні теорії складу (сонорна, експіраторна, м'язового напруження). Типи складів: прикриті, напівприкриті та неприкриті; відкриті, закриті та напівзакриті. Складоподіл в українській мові.

Словесний наголос, його функції. Місце наголосу в слові в українській мові. Рухомий і нерухомий наголос при словозміні.

Орфоепічні норми в системі голосних і приголосних. Кодифікація орфоепічних норм.

Графіка. Графічні засоби української мови: букви і небуквені засоби. Склад сучасного українського алфавіту. Назви букв. Значення букв. Позначення на письмі фонем <дз>, <дж>, <дз'>.

Орфографія. Принципи української орфографії: фонетичний, морфологічний, традиційний, диференційний.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ

Лексичне значення слова. Структура лексичного значення: архісеми, диференційні семи, конотативні семи. Полісемія слова. Семантична структура полісемічного слова. Ієрархія значень.

Метафора й метонімія як способи семантичної деривації. Види метафор. Продуктивні моделі метонімічних перенесень. Синекдоха як різновид метонімії. Лексичні омоніми, їх типи. Відмежування лексичних омонімів від випадків відносної омонімії (омофонів, омоформ, омографів). Проблема розмежування омонімії й полісемії.

Лексичні синоніми. Абсолютна синонімія. Типи синонімів за характером відмінностей. Синонімічний ряд і його домінанта. Словники синонімів. Лексичні антоніми. Структурні й семантичні типи антонімів. Поняття про енантіосемію. Стилістичні прийоми, побудовані на антонімії. Словники антонімів.

Лексичні пласти української лексики за походженням. Питома українська лексика, її ознаки. Лексичні запозичення. Освоєння запозичених слів. Запозичення з конкретних мов (старослов'янської, латинської, грецької та ін.). Етимологічні словники. Словники іншомовних слів.

Стилістична диференціація лексики української мови. Стилістично нейтральна лексика. Розмовна лексика, її види. Книжна лексика, її види. Динамічні потенції лексико-семантичної системи мови. Активна лексика. Застаріла лексика, її види. Неологізми, їх види. Оказіоналізми.

Фразеологізм як одиниця мови (визначення, ознаки). Питання про обсяг фразеології. Семантичні типи фразеологізмів. Системні відношення у сфері фразеології. Фразеологічні словники української мови.

МОРФЕМІКА. СЛОВОТВІР

Поняття про морф і морфему. Морфи як варіанти однієї й тієї ж морфеми. Аломорфи та варіанти морфем. Класифікація морфем за значенням, функцією, вираженням, походженням, відтворюваністю та продуктивністю. Характеристика морфем (корінь, префікс, суфікс, флексія, постфікс, інтерфікс).

Афіксоїди: статус, класифікація, характеристика. Основа слова. Основи похідні й непохідні, вільні та зв'язані. Історичні зміни у морфемній структурі слова: спрощення, перерозклад, ускладнення, декореляція.

Похідне слово як одиниця словотвору. Ознаки похідного слова. Словотвірна пара і словотвірний ланцюжок. Словотвірне гніздо і словотвірна парадигма. Словотвірне значення і словотвірний тип.

Морфемний (морфологічний) спосіб словотворення: різновиди та їх характеристика. Складання (осново- й словоскладання) та аббревіація. Неморфемні (неморфологічні) способи словотворення: морфолого-синтаксичний; лексико-синтаксичний; лексико-семантичний.

МОРФОЛОГІЯ

Морфологія як учення про граматичні класи слів (частини мови), їхні категорії та форми. Питання про частини мови та їхню класифікацію в мовознавчій літературі.

Грамматичні категорії іменника. Відмінювання іменників. Поділ на відміни та групи. Система відмінкових форм однини й множини. Відміни іменників та їхнє історичне формування.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Безвідносне й відносне вираження міри ознаки якісними прикметниками.

Питання про місце числівників у системі частин мови. Поділ числівників за значенням і будовою. Відмінювання числівників різних розрядів.

Місце займенника в системі частин мови. Особливості граматичних категорій займенника. Поділ займенників за значенням. Групи займенників за співвідношенням із іншими частинами мови.

Форми дієслова. Власне дієслівні граматичні категорії. Категорії часу та способу дієслова. Категорії виду та стану дієслова.

Прислівник як частина мови. Значення, граматичні ознаки. Питання про модальні та безособово-предикативні слова (слова категорії стану). Питання про частиномовний статус службових слів.

СИНТАКСИС

Предмет і завдання синтаксису, зв'язок синтаксису з іншими науками. Рівні синтаксису. Синтаксичні одиниці, їхні основні ознаки та принципи виділення.

Типологія синтаксичних зв'язків. Реченнєвотвірні синтаксичні зв'язки: предикативний (координація, співв'яз, співположення), сурядний, підрядний прислівний і підрядний детермінантний, недиференційований.

Типологія синтаксичних зв'язків. Реченнєвомодифікаційні синтаксичні зв'язки: опосередкований, інтродуктивний, дуплексивний, сурядний, модальний, детермінантний, напівпредикативний.

Типологія семантико-синтаксичних відношень. Атрибутивні, об'єктні, комплетивні, апозитивні, обставинні. Синкретизм семантичних відношень.

Предикативність / непередикативність як головна ознака, що розрізняє речення і словосполучення.

Поняття про словосполучення, його місце в системі синтаксичних одиниць. Різне тлумачення словосполучення в сучасній лінгвістиці.

Синтаксичні зв'язки й семантико-синтаксичні відношення у підрядних словосполученнях. Прості та складні словосполучення.

Проблема визначення речення. Основні ознаки речення. Речення і судження. Принципи класифікації речень у сучасній лінгвістиці.

Формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний і комунікативний аспекти речення. Основні ознаки структурної схеми речення.

Розвиток учення про формально-синтаксичний аспект простого речення.
Формально-синтаксичні ознаки речення.

Характер синтаксичного зв'язку між підметом і присудком у двоскладному реченні. Історія та сучасний стан учення про головні члени речення.

Способи вираження простого підмета в сучасній українській мові.
Різновиди складеного підмета.

Способи вираження простого присудка. Структурно-семантичні характеристики складного (подвійного) присудка.

Структурно-семантичні характеристики складеного іменного присудка.
Способи вираження складеного дієслівного присудка. Поняття про суб'єктний і об'єктний інфінітиви.

Історія та сучасний стан учення про другорядні члени речення.

Узгоджені та неузгоджені означення, засоби їх вираження. Прикладка як особлива форма означення.

Прямі та непрямі додатки, способи їх вираження. Розмежування приіменних додатків і неузгоджених означень.

Обставини. Семантико-синтаксичні різновиди обставин та їхня роль у структурно-семантичній організації двоскладного речення.

Поняття про односкладні речення, характер головного члена в них.
Особливості семантичної структури односкладних речень.
Особливості класифікації односкладних речень.

Історія та сучасний стан учення про еквіваленти речення.

Структурно-семантичні характеристики неповних речень.

Семантика речення як об'єкт синтаксису. Об'єктивні та суб'єктивні значення в семантико-синтаксичній структурі речення.

Поняття пропозиції. Семантична валентність предиката і семантико-синтаксична структура простого речення.

Поняття про актуальне членування речення, засоби його вираження.

Поняття парадигми речення. Підходи до аналізу парадигм. Морфологічна парадигма предиката-дієслова і синтаксична парадигма речення.
Комунікативна парадигма речення. семантико-синтаксична парадигма речення.
Дериваційна парадигма речення. Проблема похідності синтаксичних одиниць.
Семантичні модифікації структурних типів речення. Класи модифікаційних конструкцій.

Прагматичні типи речень: (локуція, ілокуція, перлокуція). Перформативи, менасиви, промісиви, квеситиви, директиви, констативи.

Поняття про синтаксичне ускладнення простого речення. Семантична складність речення і формальне ускладнення простого речення.

Речення з відокремленими членами; поняття про відокремлення; основні умови відокремлення другорядних членів речення; відокремлення означень.
Відокремлення прикладок. Відокремлення додатків. Відокремлення обставин.

Типи вставних слів і словосполучень за походженням, будовою і значенням. Вставлені компоненти речення. Глибина вставлення у реченні. Звертання. Значення і способи їхнього вираження. Вокативні речення.

СТИЛІСТИКА І КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ

Стилїстика як мовознавча дисциплїна. Основнї роздїли стилїстики. Стилї як основне поняття лїнгвостилїстики. Критерїї розмежування функцїональних стилїв.

Норми сучасної української лїтературної мови. Типи мовних норм.

Науковий стилї сучасної української лїтературної мови: призначення, сфера використання, мовнї засоби, пїдстилї.

Розмовний стилї сучасної української лїтературної мови: призначення, сфера використання, мовнї засоби, пїдстилї.

Офїційно-дїловий стилї сучасної української лїтературної мови: призначення, сфера використання, мовнї засоби, пїдстилї.

Художнїй стилї сучасної української лїтературної мови: призначення, сфера використання, мовнї засоби, пїдстилї.

Публїцистичний стилї сучасної української лїтературної мови: призначення, сфера використання, мовнї засоби, пїдстилї.

Експресивнї стилї. Ідїостилї.

Використання фразеологїзмїв у рїзних стилях мови. Авторська трансформацїя фразеологїзмїв.

Стилїстична диференцїацїя лексики української мови (стилїстично нейтральна та стилїстично забарвлена лексика).

Стилїстичне використання багатозначностї та омонїмїї. Каламбур.

Паронїмїя як лексичне та стилїстичне явище. Парономазїя.

Антонїмїя як лексичне та стилїстичне явище. Антитеза. Оксюморон.

Стилїстичнї фігури. Їхнї види.

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

Дїалектнї групи і говори української мови. Характеристика найважливїших мовних ознак.

Українська дїалектна лексика. Класифїкацїя українських дїалектїв.

Нарїччя української мови: основнї ознаки.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Традицїйнї методи і методичнї прийоми викладання української мови. Інновацїйнї (їнтерактивнї) методи і прийоми викладання української мови. Типологїя урокїв української мови.

Види мовленнєвої дїяльностї на уроках української мови. Типологїя вправ. Вимоги до послїдовностї виконання вправ на уроках української мови. Види диктантїв і методика їх проведення.

Позакласна робота з української мови: форми, різновиди, загальна характеристика.

ІСТОРИЧНА ГРАМАТИКА

Періодизація історії української мови. Фонетико-фонологічна система староукраїнської (давньоукраїнської, старокиївської) мови кінця IX століття (наявність носових голосних, голосних повного і короткого творення, історія ъ тощо).

Основні зміни звукової системи в X – першій половині XI століття, що спричинили утворення основних фонетичних ознак сучасної української мови.

Занепад редукованих, його фонетичні й морфологічні наслідки в сучасній українській мові. Розвиток словотвірної системи української мови. Історія українського вокалізму. Історія українського консонантизму.

Історія іменникового відмінювання. Історія займенників. Історія прикметників. Формування числівників як частини мови. Класифікація дієслів. Історія вищо-часової системи.

Розвиток синтаксичного ладу. Етно- та глотогенез українців після розпаду праслов'янської етномовної спільності (за Г. Півтораком). Діалектне членування мови періоду Київської Русі.

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Народна лірика: "Віє вітер на долину", "Розлилися круті бережечки", "Із-за гори вітер віє" та інші (на вибір вступника).

Соціально-побутові та історичні пісні: "Зажурилась Україна, бо нічим прожити", "Ой, з-за гори, з-за крутої...", "Максим - козак Залізник", "Пісня про Кармелюка", "Вилітали орли з-за крутої гори", "Ой, матінко-зірко...", "Ой, та зажурились стрільці січові" та ін.

Балади: "Козака несуть", "Бондарівна" та ін.

Народні думи: "Хмельницький та Барабаш", "Дума про Марусю Богуславку" та інші (на вибір вступника).

ЛІТЕРАТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ

"Повість минулих літ", "Слово о полку Ігоревім".

ДАВНЯ ЛІТЕРАТУРА

Іван Вишенський: "Послання до єпископів"; "Літопис Самовидця".

Г. Сковорода: "Алфавит, или Букварь мира", "Всякому городу нрав и права", "Пчела и Шершень", "De Libertate".

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХVІІІ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.

І.П. Котляревський: "Енеїда", "Наталка Полтавка". Г.Ф. Квітка-Основ'яненко: "Маруся", "Конотопська відьма" (на вибір вступника). М. Шашкевич: твори на вибір вступника.

Т.Г. Шевченко: "Причинна", "Катерина", "Гайдамаки", "Сон (у всякого своя доля)", "Заповіт", "Кавказ", "І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм...", "Наймичка", "Я не нездужаю", "Мені однаково", "Ісаія. Глава 35", "Садок вишневий коло хати".

Марко Вовчок: "Інститутка".

П.О. Куліш: "Чорна Рада".

І.С. Нечуй-Левицький: "Кайдашева сім'я".

Панас Мирний: "Хіба ревуть воли, як ясла повні?".

І.К. Карпенко-Карий: "Хазяїн".

І. Франко: "Червона калино, чого в лузі гнешся?", "Чого являєшся мені у сні?", "Декадент", "Ой ти, дівчино, з горіха зерна", "Перехресні стежки", "Мойсей".

П.А. Грабовський: "До Русі-України", "До українців".

М. Коцюбинський: "Тіні забутих предків", "Intermezzo".

Леся Українка: "Contra spem spero", "Стояла я і слухала весну", "І все-таки до тебе думка лине", "Лісова пісня", "Бояриня".

В. Стефаник: "Камінний хрест", "Новина".

О.Ю. Кобилянська: "Людина".

В.К. Винниченко: "Солдатики!", "Суд".

ЛІТЕРАТУРА ХХ СТ.

Олександр Олесь: "О слово рідне, орле скутий...", "З журбою радість обнялась", "Айстри" та інші поезії (на вибір вступника).

П.Г.Тичина: "Ви знаєте, як липа шелестить", "Коли в твої очі дивлюся", "Арфами, арфами", "Скорбна мати", "Похорон друга".

М.Т. Рильський: "Яблука допіли", "Слово про рідну матір", "Рідна мова".

В.М. Сосюра: "Мазепа", "Любіть Україну", "Білі акації будуть цвісти".

М.Г. Хвильовий: "Я (Романтика)".

Ю.І. Яновський: "Вершники".

У. Самчук: "Марія".

І. Багряний: "Тигролови" або інший твір (на вибір вступника).

В. Барка: "Жовтий князь".

Остап Вишня: "Моя автобіографія", "Мисливські усмішки" та інші твори (на вибір вступника).

І.А. Кочерга: "Ярослав Мудрий".

М.Г. Куліш: "Мина Мазайло".

А.С. Малишко: "Важкі вітри не випили роси", "Пісня про рушник".

О.П. Довженко: "Зачарована Десна", "Україна в огні", "Щоденник".

О. Гончар: "Собор".

М.П. Стельмах: "Правда і кривда", "Щедрий вечір".

В. Симоненко: "Лебеді материнства", "Є в коханні і будні і свята" та інші (на вибір вступника).

Григор Тютюнник: "Три зозулі з поклоном".

Д.В. Павличко: "О рідне слово, хто без тебе я", "Два кольори", "Я стужився, мила, за тобою" та інші поезії (на вибір вступника).

Л.В. Костенко: "Маруся Чурай", вірші (на вибір вступника).

В.С. Стус: "Як добре те, що смерті не боюсь я...", "На колимським морозі калина", "У порожній кімнаті" та інші (на вибір вступника).

І.Ф. Драч: "Балада про соняшник", "Чорнобильська мадонна" та ін.

Ю.М. Мушкетик: "Суд".

Б.І. Олійник: "Пісня про матір", "В оборону хліба".

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Авксентьєв, Л. Г. Сучасна українська мова: фразеологія [Текст]. Харків : Вища школа, 1983. 137 с.
2. Бабич, Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 232 с.
3. Бабич, Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003.
4. Бевзенко, С. П. Українська діалектологія: Збірник вправ і завдань. Київ: Вища школа, 1980. 246 с.
5. Безпояско, О. К. Граматика української мови. Київ: Либідь, 1993. 336 с.
6. Беляєв О. М. Сучасний урок української мови. Київ: Радянська школа, 1981. 176 с.
7. Беляєв О.М. Методика вивчення української мови в школі [Текст]. Київ: Радянська школа, 1987. 246 с.
8. Булаховський Л.А. Деякі особливості українського консонантизму/ Вибрані праці в 5-ти томах. Т.2. Київ: Наукова думка, 1981. С. 262-271.
9. Винницький В.М. Наголос в сучасній українській мові [Текст]. Київ: Радянська шк., 1984. 160 с.
10. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
11. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. Київ: Наук. думка, 1992. 224 с.
12. Вихованець, І. Р. Частини мови у семантико-граматичному аспекті. Київ: Наук. думка, 1988. 256 с.
13. Вихованець, І. Р. Теоретична морфологія української мови. К. : Пульсари, 2004. – 398 с.
14. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либіль, 1997. 376с.
15. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова [Текст] Київ: Вища школа, 1997. – С.11-97, 98-253.
16. Дзензелівський, Й.О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. Ужгород : Вид-во УДУ, 1966. 98 с.
17. Єрмоленко, С. Я. Нариси з української словесності: Стилістика та культура мови. Київ: Довіра, 1999, 432 с.
18. Жилко, Ф. Т. Нариси з діалектології української мови. Київ: Радянська школа, 1966. 307 с.
19. Жовтобрюх, М. А. Курс сучасної української літературної мови [Текст]. Київ: Вища школа, 1972.
20. Загнітко, А. П. Теоретична граматика української мови. Донецьк : ДонДУ, 1996. 437 с.
21. Загнітко, А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія А.П. Загнітко. Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.
22. Залеський А.М. Вокалізм південно-західних говорів української мови. Київ: Наук. думка, 1973. 156 с.
23. Іваницька, Н. Л. Двоскладне речення в українській мові. Київ: Вища шк., 1986. 168 с.

24. Історія української мови: Морфологія. Київ: Наукова думка, 1978.
25. Історія української мови. Київ: Наукова думка, 1979.
26. Караман С. О. Методика навчання української мови в гімназії [Текст]. Київ: Ленвіт, 2000.
27. Каранська, М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. Київ: Либідь. 1992. 312 с.
28. Клименко, Н. Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. Київ: ІЗМН, 1998. 182 с.
29. Кобилянський, Б. В. Діалект і літературна мова. Київ: Радянська школа, 1960. 402 с.
30. Коваль, А. П. Практична стилістика сучасної української мови. Київ: Вища школа, 1987. 352 с.
31. Коструба, П. П. Фонетика сучасної української літературної мови. Ч.1. Львів, 1963. 100 с.
32. Кочан, І. Українські лінгводидакти крізь призму часу: словник-довідник. Львів: ПАІС, 2009. 168 с.
33. Курс сучасної української літературної мови. Київ: Рад. шк., 1951. Т. 2: Синтаксис. 465 с.
34. Лисиченко, Л.А. Лексикологія сучасної української мови: Семантична структура слова. Харків : Вища школа, 1977. 114 с.
35. Лукач С. П. Бесіда на уроках мови. Київ: Радянська школа 1990. 112 с.
36. Мацько, Л.І. Стилiстика української. Київ: Вища школа, 2003.
37. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2000. 264 с.
38. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах. Київ: Ленвіт, 2004. 400с.
39. Наумчук, М. М. Словник-довідник основних термінів і понять з методики української мови. Тернопіль : Астон, 2008. 132 с.
40. Олійник І.С. Методика викладання української мови в середній школі. Київ: Вища школа, 1989. 308 с.
41. Остапенко Н.М. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2011 248 с.
42. Пентилюк М.І. Методика навчання української мови у таблицях і схемах. Київ: Ленвіт, 2006.
43. Пентилюк, М. І. Сучасний урок української мови. Харків : Основа, 2007. 176с.
44. Пентилюк, М. Ф. Культура мови і стилістика. Київ: Вежа, 1994. 240 с.
45. Півторак, Г. П. Формування і діалектна диференціація давньоруської мови. Київ: Наукова думка, 1988.
46. Плиско, К. М. Принципи, методи і форми навчання української мови. Харків: Основа, 1995. 240 с.
47. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх. Київ: Ленвіт, 2003, 302 с.

48. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови [Текст]/ С.П. Самійленко. Ч. 1. Київ: Радянська школа, 1964; Ч. 2. Київ: Вища школа, 1970.
49. Скрипник, Л. Г. Фразеологія української мови [Текст] / Л.Г. Скрипник. – К. : Наук. думка, 1973. 248 с.
50. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання: Навч. Посібник. Київ: Вища шк., 1994. 670 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антологія української поезії: В 6 т. Київ: Дніпро, 1984. 454 с.
2. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. Київ: Смолоскип, 1998. 314 с.
3. Бабишкін О. Володимир Самійленко: Літературно-критичний нарис. Київ, 1963.
4. Бабишкін О. Драматургія Лесі Українки. Київ, 1964.
5. Бабишкін О. Ольга Кобилянська: Нарис життя і творчості. Львів, 1963.
6. Бій ішов святий і правий: Українська радянська література в роки Великої Вітчизняної війни. Київ, 1986.
7. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики: спроба літературно-наукової методології. Т.1. Прага, 1925.
8. Білецький О. Українська проза першої половини ХІХ ст. (Від видання Г.Квітки до прози "Основи") // Від давнини до сучасності: У 2-х т. Київ, 1960. Т.1.
9. Білецький О. Шляхи розвитку дожовтневого українського літературознавства //Зб. праць: У 5-ти т. Київ, 1966. Т.3.
10. Білецький О.І. До питання про періодизацію дожовтневої української літератури // Збір. праць: У 5-ти т. Київ, 1965. Т.2.
11. Білецький О.І. Українська література серед інших літератур світу // Збір. праць: 5т. Київ, 1965. Т.2.
12. Білоус П. Зародження української літератури. Житомир, 2001. 95 с.
13. Возняк М.С. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. – Львів: Світ, 1994. Кн. 1-2.
14. Волинський П.К. Український романтизм у зв'язку з розвитком романтизму в слов'янських літературах.З творчого доробку. Київ, 1973.
15. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Загальне літературознавство: Навчальний посібник для вузів. Рівне, 1997.
16. Гнатюк М. Іван Франко в літературно-естетичних концепціях його часу. Львів: Каменяр, 1999. 180 с.
17. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ – поч. ХХ ст. Львів, 2000. 207 с.
18. Гнатюк М.П. Українська поема першої половини ХІХ століття: Проблема розвитку жанру. Київ, 1975.
19. Голубєва З. Микола Бажан. К.. 1984.

20. Гончар О.І. Просвітительський реалізм в українській літературі. Жанри та стилі. Київ, 1989.
21. Грабочич Г. У пошуках великої літератури. Київ, 1993.
22. Гречанюк С. До слова чесного, живого. Київ, 1986.
23. Гречанюк С. На тлі ХХ століття. Київ, 1990.
24. Грицай М. Українська драматургія ХУІІ – ХУІІІ ст. Київ, 1974. с. 157 – 187.
25. Грицай М., Бойко В., Дунаєвська Л. Українська народнопоетична творчість. Київ, 1983. С. 6 – 16.
26. Грицай М.С., Микитась К.Л., Шолом Ф.Я. Давня українська література. Київ: Рад. шк., 1978. 415 с.
27. Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ століття, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм. Київ: Рад. письменник, 1997. С. 34-50.
28. Грушевський М. Історія української літератури. Київ, 1993. Т.1. С. 53 – 59.
29. Гузар З. Вивчення творчості О.Кобилянської. Київ, 1978.
30. Давидюк В.Ф. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк, 1997. С. 27 – 111.
31. Давня українська література: Хрестоматія /Упоряд. М.М.Сулима. Київ: Рад. шк., 1991. 576 с.
32. Дей О.І. Поетика української народної пісні. Київ: Наук. думка, 1978. 250 с.
33. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози ХІХ – початку ХХ ст. Київ, 1981.
34. Дзеверін О. Про В.Винниченка та його ранню прозу //Винниченко В. Краса і сила. Київ, 1989. С.3-20.
35. Історія української літератури Х – ХVІІІ ст. Методичні матеріали. Харків, 1989.
36. Історія української літератури ХІХ століття: У 3-х кн. / За ред. М.Яценка. К., 1995- 1997.
37. Історія української літератури ХІХ ст.: У 3-х кн. Київ, 1996. Кн.2; 1997. Кн. 3.
38. Історія української літератури ХХ ст. Книга друга. Частина друга (1960 – 1990-ті роки). – К., 1995.
39. Історія української літератури ХХ ст. Книга друга. Частина перша (1940-ві – 1950-ті роки). За редакцією чл.-кор. НАН України В.Г.Дончика. Київ, 1994.
40. Історія української літератури: перші десятиріччя ХІХ століття /За ред. П.П.Хропка. Київ, 1992.

ЗРАЗОК ТЕСТІВ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Частку *не* треба писати окремо з наступним словом у реченні:

- А) Микола був не/молодий хлопець, а чоловік з довгими вусами, з міцним станом, широкими плечима та міцними руками.
- Б) Широкою долиною між двома рядами розложистих гір тече по Васильківщині не/величка річка Раствавиця.
- В) То, певно, іншого роду краса, як гори: не/спокійна й повна перемін.
- Г) Не/свідомо, мимоволі тягнуло його під величну таємничу опіку.

2. До другої відміни належать усі іменники варіанта:

- А) поріг, брокер, день, тюль
- Б) вікно, пальто, метро, мило
- В) барліг, брат, курінь, путь
- Г) хмарище, курча, колесо, дерево.

3. Правильно утворено форми ступенів порівняння прикметників у рядку:

- А) вужчий, більш тепліший, триваліший
- Б) ласкавіший, порожніший, активніший
- В) самий короткий, смачніший, легший
- Г) рідніший, багатший, більш сміливий.

4. Через дефіс треба писати всі займенники рядка:

- А) аби/чий, хтозна/кому, хтозна/чий, ні/хто
- Б) ані/чий, будь/хто, бозна/кого, чий/небудь
- В) де/котрий, що/небудь, ні/скільки, хто/сь
- Г) будь/який, казна/чис, казна/що, який/небудь.

5. Правильною є відмінкова форма числівника:

- А) ста сімдесяти чотирьом
- Б) ста семидесяти чотирьох
- В) ста сімдесятьома чотирьома
- Г) стома сімдесятьма чотирма.

6. Закінчення *-уть (-ють)* у 3 особі множини мають обидва дієслова рядка:

- А) боятися, молоти
- Б) вибачити, кликати
- В) возити, в'язати
- Г) охрестити, напоїти.

7. Дієприкметник є в кожному реченні, ОКРІМ:

- А) Йде весна запашна, квітами-перлами закосичена.
- Б) Серпанками прикрита, слуха солов'я срібна ніч.
- В) Десять, колись, в якійсь країні проживав поет нещасний.
- Г) Ніхто не годен вищі барви вбити, даровані мені святим чуттям.

8. Правильно побудовано речення:

- А) Прокинувшись уранці, на вулиці йшов сніг.
- Б) Зайшовши у парк, від снігу іскряться ялинки.

- В) Проходячи повз вікно, я почув пісню.
- Г) Побачивши матір, у мене забилося серце.

9. Однорідними підметами й присудками ускладнено речення:

- А) Селяни виходять на городи, поля, копають і висівають у землю насіння.
- Б) За тобою завше будуть мандрувати очі материнські і білява хата.
- В) Місто не знало спочинку ні вдень ні вночі, а гуркотіло, гомоніло, кипіло.
- Г) Лози, кручі, висип, ліс – усе блищить і сяє на сонці.

10. Означення виділено в реченні:

- А) Творчість завжди *мрійна і тривожна*.
- Б) Якою *красивою* є людина в праці.
- В) Усі ми *дужі* дружбою своєю.
- Г) Спадають м'яко ввечері *липневі*.

11. Ідеал натурального життя людини в повній гармонії з природою і совістю втілено в образі:

- А) Батурина
- Б) Ніжина
- В) Чорної Гори
- Г) Переяслава.

12. Справжнє прізвище Марка Вовчка:

- А) Барвінок
- Б) Пчілка
- В) Косач
- Г) Вілінська.

13. За жанром повість «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького:

- А) соціально-психологічна
- Б) історична
- В) пригодницька
- Г) соціально-побутова.

14. Прочитайте рядки («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика):

Таких парубків часто й густо можна зустріти по наших хуторах та селах. Одно тільки в нього неабияке – дуже палкий погляд, бистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна міць, разом з якоюсь хижою тугою...

У цьому уривку описано

- А) Грицька Чупруненка
- Б) Чіпку Варениченка
- В) Івана Вареника
- Г) Максима Гудзя.

15. До композиційних особливостей поеми «Мойсей» І. Франка належать:

- А) чотири частини, епілог
- Б) пролог, двадцять пісень

- В) розлогі пейзажі, інтер'єри
- Г) притча в поемі, обрамлення.

16. Повість «Земля» О. Кобилянської — зразок літературного напрямку:

- А) класицизму
- Б) реалізму
- В) сентименталізму
- Г) романтизму.

17. Справжнє прізвище Лесі Українки:

- А) Вілінська
- Б) Кобринська
- В) Косач
- Г) Драгоманова.

18. Прочитайте рядки з новели «Intermezzo» М. Коцюбинського:

Врешті стаю. Мене стиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю.

Наявність зорових, нюхових і слухових образів в уривку – яскрава ознака:

- А) реалізму
- Б) романтизму
- В) імпресіонізму
- Г) сентименталізму.

19. «За ідейно-тематичним спрямуванням повість «Тіні забутих предків» М.Коцюбинського близька до твору:

- А) «Лісова пісня» Лесі Українки
- Б) «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- В) «Людина» Ольги Кобилянської
- Г) «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка.

20. Кульмінацією новели «Камінний хрест» В. Стефаника є:

- А) пісня про загублені молоді літа
- Б) звернення Івана Дідуха до дружини
- В) танець Івана Дідуха з дружиною
- Г) розповідь про молодість Івана Дідуха.